

Determining of expectations of amateur and professional football players towards their futures after they quit football (Ankara province example)

Amatör ve profesyonel futbolcuların futbolu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentilerinin belirlenmesi (Ankara ili örneği)¹

Murat Sarıkabak²
Mehmet Öçalan³
Menzure Sibel Yaman⁴
Rıdvan Kır⁵
Çiğdem Yaman⁶
Mustafa Bar⁷

Abstract

The aim of this study is to determine the future expectations of amateur and professional footballers after their active football life. The amateur and professional football teams which participated the study were chosen randomly. 425 out of 644 questionnaires were completed willingly by the footballers. As well as demographic features of footballers such as marital status, age, football age, yearly income gained through football and education, future expectations of the footballers were determined through a questionnaire called 'Questionnaire for Future Expectations' developed by the researcher. To analyze the data, some tests such as independent -samples, T test and one-way ANOVA were applied. In

Özet

Bu çalışmanın amacı, amatör ve profesyonel futbolcuların, aktif futbol yaşantıları sonrasında ileriye dönük beklentilerinin belirlenmesidir. Çalışmaya katılacak amatör ve profesyonel futbol takımları random yoluyla belirlenmiştir. Gönderilen 644 anketin 425'i futbolcular tarafından gönüllü olarak cevaplanmıştır. Araştırmaya katılan futbolcuların medeni durumu, yaşı, futbol yaşı, futboldan edindiği yıllık kazancı, eğitim durumu gibi kişisel özelliklerinin yanında, futbolu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentileri araştırmacı tarafından geliştirilen 'İleriye Dönük Beklenti Anketi' ile belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerinin incelenmesinde "independent-samples T test" ve "one-way

¹ Söz konusu makale Murat SARIKABAK tarafından Y.Lisans Tezi olarak 2012/Ocak ayında KKÜ/S.B.E. yayınlanmıştır.

² M.Sc., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye, msarikabak@sakarya.edu.tr

³ Ph.D., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kırıkkale, Türkiye, mehmetocalan@yahoo.com

⁴ M.Sc., Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye, myaman@gmail.com

⁵ M.Sc., Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bartın, Türkiye, ridvankr@yahoo.com

⁶ Ph.D., Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bartın, Türkiye, cigdemnyaman@gmail.com

⁷ M.Sc., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye, barmustafa@gmail.com

the findings part, arithmetic mean, frequency, percentage and standard deviation were given in tables. For 26 questions out of 32, a significant different was found according to whether they are amateur or professional. While it is statistically meaningful for 19 questions out of those 26 questions for amateur footballers, it is not the same for seven professional ones. When the means of the answers of the footballers participated the study were analyzed, the lowest mean was found for being a physiotherapist, working in the local and national mass and printed media. The highest mean was found similarly related to being a trainer and bringing skilled footballers by being a trainer in the youth set up. Some suggestions are presented in the light of the study.

Keywords: Sports; Football; Psychology; Expectation; Professional; Amateur.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

ANOVA" testleri uygulanmıştır. Bulgular kısmında aritmetik ortalama, frekans, yüzde ve standart sapmalar, tablolar halinde verilmiştir. Futbolculara yöneltilen 32 sorudan 26'sında, amatör ve profesyonel olmalarına göre anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu 26 sorunun 19'undaki istatistiksel olarak anlamlı bulunan fark, amatör futbolcular için söz konusu iken, 7'sinin profesyonel futbolcular için söz konusu olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan futbolcuların sorulara verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, her iki grupta da en düşük ortalama, fizyoterapist olmak ve yerel/ulusal yazılı basın ile görsel medyada çalışmakla ilgili olarak bulunmuştur. En yüksek ortalama ise benzer şekilde, antrenör olmak ve altyapıda antrenörlük yapıp yetenekli gençleri ülke futboluna kazandırmakla ilgili olarak tespit edilmiştir. Yapılan araştırma sonunda bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Spor; Futbol; Psikoloji; Beklenti; Profesyonel; Amatör.

Giriş

Spor, hem yarışma, zevk, sağlık, estetik, eğlence, oyun, reklam, propaganda, meslek, bilim, boş zamanları değerlendirme aracı, hem de kişi ve toplumlar arası ilişkileri düzenleyen bir olgudur. Spor, bedene ve ruha hitap eden bir sosyal harekettir. Spor, ciddiye alınan, kurallaştırılmış ve takviye edilebilir bir oyundur. Spor bir dizi kurallar, performans ve kalite standartlarından oluşan buketir. Spor, belirli sosyal şartlar altında bedensel hareket demektir (Yetim, 2006).

Sportif aktiviteler, toplumdaki kültürel ilişkiyi teşvik etmesi, sosyal davranış ve sıcaklığı istenen düzeye getirmesi, insanların boş zamanlarını değerlendirmesi, sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılması, bedeni, ruhi ve fiziki anlamda sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinin bir aracı olarak görev yapmaktadır (Keten, 1974).

Başka bir tanıma göre ise spor, ayrı iç ve dış faktörlere bağlı olarak, istekli hale gelen bireylerin, fiziksel güçlerini ya da karmaşık yeteneklerini kullanmasını içeren, yapılandırılmış bir rekabet faaliyetidir (Coakley, 2001).

Sportif aktiviteler içinde önemli bir yer kaydeden futbol, dünyanın ve ülkemizin en popüler spor branşlarından birisidir. İlgi çekiciliği ve çeşitli toplumlarda zevkle uygulanabilirliğinden dolayı geniş kitlelere mal olmuş, milyonlarca insanın ilgi odağı haline gelmiştir (Konter, 1997). Futbolda, bilim ve spor bilimi etkileşimiyle, gerek futbolcuların çalışma şartlarını iyileştirmek ve gerekse de seyircilere daha iyi izleme, zevk ve haz duyma imkânı verebilecek gelişmeler sağlanmakta; futbolcunun gelişmesine ve daha geniş kitlelere yayılmasına hız kazandırılmaktadır (Erol, 1997). Aynı zamanda bir spor branşı olarak futbolu, düşük seviyede statik ve yüksek düzeyde dinamik kategorilerine yerleştirmemiz mümkündür (Jere ve ark, 1994).

Bu gelişmelerle birlikte futbol iki ana kitle tarafından icra edilmektedir. Bu kitlenin ilki ve daha geniş olanını amatör futbolcular, ikincisini ve sayıca daha az olan kesimini ise profesyonel futbolcular oluşturmaktadır. Amatör ve profesyonel futbolcular ise; antrenörler, hakemler, federasyon ve kulüpler gibi içinde birçok insanın bulunduğu daha kapsamlı bir yapının parçasıdır.

Sportif bir faaliyeti maddi karşılık beklemezsiniz, hevesinden ötürü veya zevk için yapan, hevesli-meraklı kişilere "amatör" denir (Öztürk, 1996). Profesyonellik dilimize ilk olarak amatörün karşıtı, para karşılığında spor yapan kişi, özelde de profesyonel futbolcu olarak girmiştir (Erol, 1997). Amatör ve profesyonel ayrımına neden olan unsurların başında, gelir elde etme isteği ile gönüllü olarak faaliyete katılma isteği gelmektedir. İlk seçenekte bir iş ve meslek varken ikincisinde sağlığı eğlenceyi ve gelişimi örnek olarak gözlemleyebiliriz.

Her gün yapılan uzun süreli antrenmanlar, bunun dışındaki mental hazırlıklar, sporcunun başka bir işte çalışarak geçimini sağlamasını imkânsızlaştırmaktadır. Büyük faaliyetlerle izleyiciye sunulan spor müsabakaları, ancak belli bir kaliteyi içeriyorsa ilgi çekmektedir. Bunun için de uzun süreli ve çok yönlü hazırlıklar gerekmektedir. Geline bu noktada sporcunun, sporu meslek olarak edinmiş duruma gelmesi çok normaldir (Öztürk, 1998).

Çok küçük yaşlardan itibaren, uluslararası düzeyde, ilgilenenlerce takip edilebilen futbol; yaş, bulunulan çevre, ekonomik gelir, eğitim düzeyi ve kültür farklılıkları gibi birçok dış etkenle ilişkili olarak, kişinin bu oyuna dâhil olma sürecini belirler. Bazen izleyici olarak, bazen ise aktif olarak futbolun içinde yer alabiliriz. Popülaritesini göz önünde bulundurduğumuzda ise, milyonlarca çocuğun hayalini süsleyen mesleğin, profesyonel futbolcu olmak olduğunu yadsıyamayız.

Özellikle profesyonel sporun sosyo-kültürel gelişmeye son derece önemli bir katkısı olduğunu göz ardı etmemek gerekir. Spor projeleri bir yandan kişiler açısından faydalı olabilirken, diğer yandan da istikrarlı, sağlıklı ve sosyal bir toplum oluşturulmasına katkı sağlayabiliyor (Ostlinning, 2011). Yine profesyonel sporcuların gerek takım olarak gerek bireysel olarak uluslararası alanda başarılar elde etmesi, toplumun kafa yapısında ve spor anlayışında önemli derecede olumlu etki yaratmaktadır. Sporun temel amaçlarından birisi de insanın beden ve ruh yapısını geliştirmek, irade ve yeteneklerini güçlendirmektir. Profesyonel sporun asıl amacından saptırılmadığı sürece, yani politik bir araç olarak görülmediği takdirde amacına ulaşmasını engelleyeceği bir etmen yok demektir. Yalnız profesyonel sporun tam anlamıyla amacına ulaşabilmesi için belirleyici olan değişik etkenler vardır (Sunay ve ark. 1998).

Geleceğe dönük beklenti, gelecekle ilgili bir amacı gerçekleştirmedeki olumlu ve olumsuz (umutlar) beklentilerdir (Beck, ve ark, 1974). Beklenti içinde olmak ve umut etmek, amaçlanan hedef için belirleyici olabilmektedir. Beklentilerimiz, içinde bulunduğumuz şartlara göre farklılık gösterebilir. Bu beklentileri sporla ilgili olarak; fiziksel, sosyal, psikolojik, zihinsel, sağlık ve serbest zaman değerlendirme beklentileri olarak sıralayabiliriz.

Fiziksel beklentilerimizi etkileyen sportif etkinlikler, kemik özgül ağırlığını ve bağ dokunun esnekliğini artırmakta, kemikleri ve bağ dokuyu baskı ve gerginliklere karşı güçlendirmektedir. Sportif etkinlikler, düzenli yapıldığında organizmanın fiziksel uygunluk ve dayanıklılığını ve buna bağlı olarak da iç organların fonksiyonlarını geliştirir (Erkal ve ark, 1998).

Sporla ilgili sosyal ve psikolojik beklentilerimizi ise sporun sosyal etkileri oluşturur diyebiliriz. Spor, sosyal normlar, kurallar ve düzenlemeleri öğrenmede, bunları kendi kural ve sistemi içinde ele almada önemli bir olgudur. Bu nedenle, sporda saptırılmış davranış, kural ihlallerinden dolayı sosyal ilişkilerin geliştirilmesi ve bireyin sosyalleşmesinde önemli bir deney alanıdır. Sporda dayanışma, ortak ve birlikte hareket etme gibi grup uyumu ile ilgili sosyal davranış biçimleri öğrenilir. Diğer yandan başka gruplarla arkadaşlık, nezaket özellikleri geliştirilir. Spor, bireyin yetersiz toplumsal özelliklerini ortadan kaldıran ve bu olumsuzlukları dengeleyen bir alandır Psikolojik olarak ise hareket gelişiminin, psikolojik gelişimin hem etkeni hem de sonucu olduğunu söyleyebiliriz (İkizler,

2000). Spor ile ilgili zihinsel beklentilerimiz ise sporun kazandırdığı yetilerle ilişkili olabilir. Zira becerilerin öğrenilmesi öncelikle beyin ile kaslar arasında bir koordinasyon kurulmasını, bunun yanı sıra zihinsel uyanıklılık, hazırlık ve çabayı da gerektirir (Aracı, 2001).

Sağlık ve serbest zaman beklentilerimizde etkileyen spor, insanın karşısına dikilen tehlikelere karşı stresten uzak ve dinamik tutan bir ortam yaratarak, sağlıklı yaşam biçimiyle koruyucu tıbbi yardımcı olmaktadır (Öztürk, 1998). Ayrıca eğlenme ve dinlendirme işlevinin yanı sıra eğitim işlevini de üstlenen etkili serbest zaman faaliyeti, spor ile çocukların toplumsallaşması ve kişilik gelişimini sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır (Kılbaş, 2001).

Futbola başladıktan ve içinde amatör ya da profesyonel olarak yer aldıktan sonra oluşan beklentilerimiz ise, amaçlarımıza ulaşmada çok önemli bir yer tutabilmektedir. Bir başka gereklilik ise yıllarca futbol oynadıktan sonra futbolu bırakan sporcuların, aktif olarak futbol oynarken hissettikleri, ileriye dönük beklentilerinin belirlenmesidir. Belli başlı farklılıklara göre oluşan bu beklentilerin belirlenmesi çalışmamızın amacı açısından önemlidir. Çalışmamızın amacını bu bilgiler ışığında amatör ve profesyonel futbolcuların, aktif futbol yaşantıları sonrasındaki ileriye dönük beklentilerini belirlenmek oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, verilerin toplanması ve istatistiksel analizine yer verilmiştir.

Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı liglerde futbol oynayan futbolcuların sporu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentilerini belirlemeye yönelik bu araştırma, tarama modelinde betimsel araştırmadır. "Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır" (Karasar, 2005). Teorik bilgiler arşiv taraması yoluyla, saha çalışması da anket uygulaması ile yapılmıştır.

Bu araştırmanın evrenini, 2011 yılında Ankara ilinde, Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı liglerde futbol oynayan 11100 amatör ve 396 profesyonel futbolcu oluşturmaktadır.

Amatör ve profesyonel sporcular için ayrı ayrı örneklem alınmıştır. 11100 sayıda amatör sporcu sayısı için evreni temsil yeterliliğine sahip örneklem büyüklüğü 260 kişi; 396 sayıda profesyonel sporcu için örneklem büyüklüğü 160 kişidir.

Kişisel bilgi formu, araştırmacı tarafından hazırlanmış olup, örneklemde yer alan sporcuların takımı, medeni durumu, yaşı, futbol yaşı, futboldan edindiği yıllık kazanç ve eğitim durumlarını belirlemeye yönelik soruları kapsamaktadır. İleriye dönük beklenti düzeylerini saptamak için, katılımcılara ön değerlendirme soruları açık uçlu olarak sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplardan yola çıkarak anket soruları oluşturulmuş, anket formu alan uzmanlarının (Yrd.Doç.Dr. Serkan ATEŞ ve Öğr.Gör. Abdullah YILMAZ) görüşüne sunulmuştur. Öneriler doğrultusunda ankete son şekli verilmiş ve 55 kişiden oluşan bir ön gruba uygulanarak, elde edilen sonuçlar üzerinden güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Anketin uygulanması ve verilerin toplanması bizzat araştırmacının kendisi tarafından yapılmıştır.

Ankara ilinde Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı liglerde amatör ve profesyonel olarak futbol oynayan ve rastgele seçilen örneklem sayısından daha fazla anket dağıtılmış (644); bunlardan 443 tanesi geri dönmüş ve 425 tanesi geçerli kabul edilip değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (\bar{X}) analizleri yapılmıştır. Amatör ve profesyoneller arasındaki cevapların analizinde t-

testi, çoklu grup karşılaştırmalarında ise tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) kullanılmıştır. Yapılan yorumlarda anlamlılık düzeyi (p)<0.05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde toplanan verileri çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Ankara ilinde Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı olarak futbol oynayan sporcuların kişisel özellikleri Tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1. Kişisel Bilgiler

Kişisel Bilgiler	F	%	
Oynadığı Takım	Amatör	260	61,2
	Profesyonel	165	38,8
Medeni Durum	Evli	95	22,4
	Bekâr	330	77,6
Yaş	17 ve altı	38	8,9
	17 - 21 yaş	124	29,2
	22 - 26 yaş	167	39,3
	27 - 31 yaş	84	19,8
	32 ve üstü	12	2,8
Futbol Yaşı	1 - 4 yıl	41	9,6
	5 - 9 yıl	170	40,0
	10 - 14 yıl	188	44,2
	15 - 20 yıl	21	4,9
	21 ve üstü	5	1,2
Futboldan Elde Ettiği Yıllık Kazanç	1.000 TL ve altı	160	37,6
	1.001 - 10.000 TL	85	20,0
	10.001 - 20.000 TL	38	8,9
	20.001 - 50.000 TL	29	6,8
	50.001 - 100.000 TL	101	23,8
	100.000 TL ve üstü	12	2,8
Eğitim Durumu	İlköğretim	28	6,6
	Ortaöğretim	190	44,7
	Ön Lisans	145	34,1
	Lisans	60	14,1
	Lisans Üstü	2	0,5

Tablo 1.'de görüldüğü üzere, ankete katılanların %61,2'si amatör, %38,8'i profesyonel sporcudur. Katılımcıların %22,4'ü evli, %77,6'sı bekârdır. Katılımcıların % 39,3'ünün 22-26 yaş Aralığında, %29,2'sinin 17-21 yaş aralığında olduğu, %19,8'inin de 27-31 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Sporcuların futbol yaşlarının ise çoğunlukla 5-14 yıl arasında olduğu (%84,2) görülmektedir.

Sporcuların futboldan elde ettikleri yıllık kazancın çoğunlukla (%58) 10.000 TL'nin altında olduğu görülmektedir. Bu durumda futbolcuların çoğunun yetersiz ücretlerle yıl boyunca spor yaptıkları

düşünülebilir. Ancak %26lık bir kesimin 50000 TL üzerinde gelir elde etmesi, futbolcuların dörtte birinin oldukça iyi para kazandığının bir göstergesi olarak ta görülebilir.

Sporcuların çoğunlukla ortaöğretim (%44,7) ve ön lisans (34,1) mezunu oldukları görülmektedir. Sadece yaklaşık %15'lik bir kesimin lisans ve lisansüstü eğitim almış olması ise dikkatle değerlendirilmelidir. Üniversite eğitimi alanların oranının düşük olması, iyi futbolcuların kısa zamanda iyi para kazanmak amacıyla eğitimlerini erken sonlandırdıkları şeklinde yorumlanabilir.

Sporcuların amatör ve profesyonellik durumları, medeni durumları, yaş durumları, futbol yaşları, futboldan edindikleri yıllık kazançları ve eğitim durumlarına göre oluşturulan ve ileriye dönük beklentilerinin belirlendiği tablolarda yapılan karşılaştırmalar için anlamlı farklılıklar bulunmuş, bu farklılıklar; "Sporcuların amatörlük veya profesyonellik durumlarına göre, futbolu bıraktıktan sonraki yaşamlarında ileriye dönük beklentilerine ilişkin görüşleri" tablosunun dışında sadece yazılı olarak verilmiştir.

Tablo 2. Amatör ve Profesyonellik Durumuna Göre İleriye Dönük Beklentiler

Beklentiler	Amatör		Profesyonel		t.	p	
	\bar{X}	S.S	\bar{X}	S.S			
Antrenör Olmak	2,18	1,20	1,79	1,00	3,686	0,000	*
Altyapı Da Antrenörlük Yapıp Yetenekli Gençleri Ülke Futboluna Kazandırmak.	2,38	1,20	1,82	0,96	5,311	0,000	*
Teknik Direktör Olmak.	2,35	1,20	1,93	1,13	3,640	0,000	*
Yurtdışında Antrenörlük İle İlgili Eğitim Almak.	2,76	1,28	2,47	1,40	2,204	0,028	*
Profesyonel Spor Yöneticisi Olmak.	3,16	1,29	2,65	1,44	3,690	0,000	*
Menajer Olmak.	3,29	1,24	2,62	1,48	4,830	0,000	*
Fizyoterapist Olmak.	3,87	1,15	4,39	1,06	-4,832	0,000	*
Yerel-Ulusal Yazılı Basında Çalışmak.	3,75	1,27	4,23	1,19	-3,961	0,000	*
Yerel-Ulusal Görsel Medyada Çalışmak.	3,69	1,27	4,17	1,22	-3,904	0,000	*
Amatör Bir Takım Sahibi Olmak, Gençleri Yetiştirip Onlara İmkânlar Sağlamak.	2,78	1,24	3,82	1,39	-7,789	0,000	*
Yaşamıma, Futbolun Daha Geniş İmkânlar Sağlayacağını Düşündüğüm İçin, Büyük Şehirlerde Devam Etmek.	2,27	1,18	3,42	1,56	-8,164	0,000	*
Futbol İle Beraber Eğitimime Devam Edip, Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak.	2,21	1,20	2,88	1,51	-4,802	0,000	*
Futbol İle Birlikte Eğitimime Devam Ederek, Başka Bir Alanda Kendimi Geliştirip, Futbol Yaşamımın Sonunda O Alanda Çalışmak.	2,48	1,29	2,45	1,36	,229	0,819	

Akademik Kariyer Yapmak Ve Üniversitelerde Futbol Eğitimine Katkı Yapmak.	2,52	1,24	2,50	1,31	,098	0,922	
Yaş İlerlemiş Olsa Da, Eğitime Ve Kendimi Geliştirmeye Devam Etmek.	2,35	1,16	2,02	0,97	3,140	0,002	*
Futbolda Oluşabilecek (Kulüp-Federasyon-Sporcu) Anlaşmazlıklarını Çözmek Üzere Hukuk Bürosu Açmak.	3,47	1,18	2,71	1,46	5,636	0,000	*
Kendi İşimi Kurup Ticarete Atılmak İçin Gerekli Parayı Kazanmak.	3,12	1,27	2,01	1,03	9,823	0,000	*
Kendi İşimi Kurup Yanımda Çalışacak Kişilerle Ülke Ekonomisine Katkıda Bulunmak.	3,45	1,35	2,11	1,07	11,360	0,000	*
Futboldan Bir Beklentim Olmadığı İçin Bir Meslek Edinmek .	3,13	1,34	2,33	1,31	6,105	0,000	*
Bir İşe Girip Yaşamımı Devam Ettirmek.	3,17	1,25	2,28	1,23	7,156	0,000	*
Yurt Dışına Gidip Orada Serbest Çalışmak.	3,37	1,28	3,02	1,57	2,390	0,017	*
Spor Salonu Açmak.	2,82	1,19	2,78	1,47	0,319	0,750	
Halı Saha Tesisi Açıp İşletmek.	2,73	1,19	2,98	1,51	-1,734	0,084	
Spor Malzemeleri Üretip-Satan Bir Ticaret Yapmak.	3,12	1,23	3,08	1,46	0,323	0,747	
Futbolda Temel Eğitim Verebilmek İçin Futbol Okulları Açmak.	2,78	1,21	3,10	1,43	-2,381	0,018	*
Futboldan Kazandığım Paralarla Yatırım Yaparak Geçimimi Sağlamak.	2,71	1,29	2,44	1,31	2,104	0,036	*
Maddi Sorunlarımı Futbol Oynarken Halledip Erken Yaşta Emekli Olmak.	2,78	1,24	2,57	1,26	1,672	0,095	
Küçük Bir Köy Ya Da Kasabaya Yerleşmek.	3,27	1,24	2,50	1,19	6,316	0,000	*
Yardım Derneklerine Üye Olmak Ve Onlara Katkıda Bulunmak.	3,30	1,19	2,35	1,12	8,307	0,000	*
Futboldan Uzak Bir Yaşantı Sürmek.	3,43	1,27	2,42	1,27	7,960	0,000	*
Hobilerime Vakit Ayırmak (Bahçe-Balıkçılık-Diğer Branşlar-Televizyon-Güzel	2,64	1,14	2,18	1,08	4,228	0,000	*

Sanatlar Vb) .							
Kendimi Dine Adamak.	2,80	1,39	1,94	1,06	7,204	0,000	*

*p<0.05

Tablo 2.'de görüldüğü üzere, amatör sporcular ile profesyonel sporcular 26 beklenti sorusunda farklılık göstermiştir. Sporcuların **“Fizyoterapist olmak”** sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda anlamlı fark (p<0,05) olduğu görülmüştür. Aynı şekilde alan dışı sorulardan **“Yerel ulusal yazılı basında çalışmak, yerel ulusal görsel medyada çalışmak, futbol ile beraber eğitime devam edip beden eğitimi öğretmeni olmak, amatör bir takım sahibi olmak ve gençleri yetiştirip, onlara imkânlar sağlamak, Yaşamıma, futbolun daha geniş imkânlar sağlayacağını düşündüğüm için, büyük şehirlerde devam etmek”** sorularına verilen yanıtlarda da benzer şekilde istatistiksel fark (p<0.05) görülmüştür. Bu anlamlı farkın nedeni, profesyonel futbolculara oranla daha düşük gelire sahip olan ve daha kısıtlı imkânlarla spor yapan amatör futbolcuların, alanları dışına çıkarak ya da sporun bulunduğu değişik alanlar seçerek, gelir elde etmek istemeleri, yeni bir eğitim gerektiren alanlarda dahi olsa, çaba sarf etmek istemeleri olarak düşünülebilir.

Katılımcılara yöneltilen **“Yaş ilerlemiş olsa da, eğitime ve kendimi geliştirmeye devam etmek”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda anlamlı fark (p<0,05) olduğu görülmüştür.

Bu anlamlı farkın nedeni ise, profesyonel futbolcuların amatör futbolculara oranla daha gelişmiş ve üst düzeyde performans eğitimi almaları sonrasında, bu eğitimin yararını görmelerinden dolayı, kendilerini bu konuda geliştirmek istemeleri olarak düşünülebilir.

Katılımcılara yöneltilen **“Futbolda oluşabilecek (kulüp-federasyon-sporcu) anlaşmazlıklarını çözmek üzere hukuk bürosu açmak”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda anlamlı fark (p<0,05) olduğu görülmüştür. Bu farkın nedeninin ise profesyonel futbolcuların amatör futbolculara oranla daha çok ve yüksek maddi anlaşmazlıklara maruz kalmaları ve hukuk bürosu açarak bir yandan anlaşmazlıkları çözerken, diğer yandan da bu yüksek maddi çözümleri gerçekleştirmek yoluyla, yüksek gelir elde etmek, olduğu düşünülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen **“Kendi işimi kurup ticarete atılmak için gerekli parayı kazanmak”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda istatistiksel olarak anlamlı fark (p<0,05) olduğu görülmüştür. Aynı benzerlikte istatistiksel olarak anlamlı fark (p<0,05) bulunan, **“Kendi işimi kurup yanımda çalışacak kişilerle ülke ekonomisine katkıda bulunmak, Futboldan bir beklentim olmadığı için bir meslek edinmek, Bir işe girip yaşamımı devam ettirmek, Yurt dışına gidip orada serbest çalışmak, Futboldan kazandığım paralarla yatırım yaparak geçimimi sağlamak, Maddi sorunlarımı futbol oynarken halledip erken yaşta emekli olmak, Küçük bir köy ya da kasabaya yerleşmek, Futboldan uzak bir yaşantı sürmek, Hobilerime vakit ayırmak (bahçe-balıkçılık-diğer branşlar-televizyon-güzel sanatlar vb.)”** sorularının da ortak benzerlikler nedeniyle profesyoneller ve amatörler arasında anlamlı farklılıklar oluşturduğu düşünülmektedir. Bu anlamlı fark, profesyonel futbolcuların futboldan edindiği yıllık kazancın yüksek olmasının onları değişik alternatiflere daha çok yaklaştırdığı ve bu alternatiflere hem yatırım yapmak, hem de bunlardan kâr etmek açısından profesyonellerce daha çok tercih edildiği düşünülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen **“Futbolda temel eğitim verebilmek için futbol okulları açmak”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda istatistiksel olarak anlamlı fark (p<0,05) olduğu görülmüştür. Bu anlamlı farkın amatör futbolcuların, profesyonel futbolculara oranla daha başarısız ya da şanssız olma nedenlerinin, temel

eğitim alma yönündeki eksikleri olarak kendilerince görülmesi düşünülebilecekken, daha başarılı olabilecek futbolcuların temel eğitim almaları gerektiği bilincine ulaşmış olmaları da tablodaki anlamlı farkı ($p<0,05$) açıklayabilir.

Tartışma ve Sonuç

Ülkemizde spor bilincinin geliştirilerek kaliteli sporcuların yetiştirilmesinde, sporcuların beklentilerinin önemli bir payı olduğu düşünülebilir. Yapılan çalışmalar, daha kaliteli sporcu yetiştirilmesinde, sporcunun görüş ve beklentilerinin dikkate alınması gerektiği yönündedir.

Bu amaçla yaptığımız çalışmada, sporculara yöneltilen sorularla, onların beklentilerini öğrenerek, bu beklentileri karşılayan yeni çözüm önerileri sunmaya çalıştık.

Amatör ve profesyonel futbolcuların karşılaştırıldığı tabloda **“Antrenör olmak ister misiniz?”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda istatistiksel olarak anlamlı fark ($p<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Bunun sebebinin ise profesyonel sporcuların amatör sporculara oranla daha fazla kazanç ve iş kaygısı içinde oldukları, ayrıca sporu bıraktıktan sonra hayatlarını idame ettirebilmek için aynı ya da yakın ücretlere ihtiyaç duymaları olduğu düşünülmektedir. **“Altyapıda antrenörlük yapıp yetenekli gençleri ülke futboluna kazandırmak, teknik direktör olmak, yurt dışında antrenörlük ile ilgili eğitim almak, profesyonel spor yöneticisi olmak ve menajer olmak”** sorularına verilen yanıtlarda da aynı benzerlik söz konusudur. Sporda kaygıya neden olan başlıkları; yüksek düzeyde isteksizlik, yakın çevrelerinin artan beklentileri, hata veya başarısızlık korkusu, yarışmanın değeri, kazanmaya verilen önem, eleştirilme korkusu olarak sıralayabiliriz (Jones at all. 1991). Soruya verilen yanıtların nedeninin aynı gelecek kaygısı nedeniyle olduğu düşünülebilir. Sunay ve Saracaloğlu (2003)’da yaptıkları bir çalışmada, antrenör olmak sorusuna çalışmamızdakine benzer yanıtlar almışlardır.

Katılımcılara yöneltilen **“Yaş ilerlemiş olsa da, eğitime ve kendimi geliştirmeye devam etmek”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda anlamlı fark ($p<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Bu anlamlı fark ise profesyonel futbolcuların amatör futbolculara oranla daha gelişmiş ve üst düzeyde performans eğitimi almaları ve bu eğitimin yararını görmelerinden dolayı, kendilerini bu konuda geliştirmek istemeleri olarak düşünülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen **“Futbolda oluşabilecek kulüp-federasyon-sporcu anlaşmazlıklarını çözmek üzere hukuk bürosu açmak”** sorusuna amatör ve profesyonel sporcuların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, verilen yanıtlarda anlamlı fark ($p<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Bu farkın nedeninin ise, profesyonel futbolcuların, amatör futbolculara oranla daha çok ve yüksek oranlı maddi anlaşmazlıklara maruz kalmaları ve hukuk bürosu açarak bir yandan anlaşmazlıkları çözerken, diğer yandan da bu yüksek oranlı maddi anlaşmazlıklara çözümler oluşturmak yoluyla yüksek gelir elde etmek olduğu düşünülebilir. Konunun önemini İmamoğlu, Kılıçgil ve Şahin (2007) yaptıkları bir çalışmada, profesyonel futbolcu temsilciliğine olan ihtiyacı vurgulayarak, dikkat çekmişlerdir.

Sporcuların yaş durumları ile futbolu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentileri karşılaştırıldığında, birçok soruda anlamlı farklar ($p<0,05$) bulunmuştur. Anlamlı fark bulunan soruların sayısının yüksek olmasının sonucu olarak, sporcuların futbol ile ilgili ve futbol dışı alanlarda, farklı beklentilere sahip olabilecekleri düşünülebilir. Ayrıca kişinin yaşının da bu beklentileri etkilediği düşünülebilir. Öyle ki geleceğe yönelik beklentiler 17 ve altı yaş grubu ile 32 ve üstü yaş gruplarında aynı çıkabiliyorken, bazen bu durum birbirine yıl olarak yakın iki farklı yaş grubunda da görülebiliyor. Bununla birlikte, yaş olarak ilerlemiş ve doyuma ulaşma noktasına yaklaşmış olduğumu düşünmüş sporcuların, diğerlerine oranla isteksiz oldukları ve yeni alanlara girmekte kararsız oldukları düşünülebilir.

Sporcuların futbol yaşı ile beklenti anketi sorularının karşılaştırıldığı analizde, **“Yerel-ulusal yazılı basında çalışmak”** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde 10-14 yıl futbol oynamış sporcular ile 21 yıl ve üzerinde futbol oynamış sporcular farklı sıklarla işaretlemişlerdir. 10-14 yıl futbol oynamış sporcular, ilgili soruda **katılıyorum ve tamamen katılıyorum** sıklıklarını daha çok işaretlerken, 21 yıl ve üzerinde futbol oynamış sporcular, **katılmıyorum** sıklığını daha çok işaretlemişlerdir. Bu durumun nedeni olarak 21 yıl ve üzerinde futbol oynayan sporcuların, kendi yaşlarını, yeni bir eğitim alarak başka bir mesleğe yönelmek için çok fazla bularak, bu cevaba yönelmiş oldukları düşünülebilir. Televizyonda incelenen 28 futbol yayınında yer alanların ancak % 20’sinin eski futbolcu veya teknik adam olduğu görülmüştür. Geri kalanlar gazeteci ve futbol yorumcularıdır. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de eski futbolcular ve teknik adamlar, maç naklen yayınlarında anlatıcının yanında yorumcu olarak görev yapmaktadır. Ancak sadece eski futbolcu olması dışında gazetecilik veya televizyon yayıncılığı konusunda eğitimi olmayan kimselerin sayısının futbol sohbet programlarında azalacağı söylenebilir (Özsoy, 2014).

Sporcuların futboldan edindiği yıllık kazanç ile beklenti anketi sorularının karşılaştırıldığı analizde ise **“Fizyoterapist olmak”** sorusuna, 100.000 TL ve üstü yıllık kazanç sağlayan sporcular **tamamen katılıyorum** şeklinde yanıt verirken, 1.001-10.000 TL yıllık kazanç sağlayan sporcular ağırlıklı olarak **katılıyorum** şeklinde yanıt vermişlerdir. İlgili mesleğin ülkemizde son yıllarda hissedilen ihtiyaca uygun olarak çok rağbet gören bir meslek olması ve elit düzeyde spor yapanlarca ihtiyacın daha belirgin olarak bilinmesi, yüksek gelire sahip sporcular tarafından diğerlerine oranla daha cazip bulunmuş olabilir. Nitekim, Erdoğan (2004) yaptığı çalışmada, bu eksiklikten bahsetmiş ve sporcu sağlığı uygulamalarıyla ilgili düzenlemelerin yetersizliğini açıklamıştır.

“Spor salonu açmak” sorusuna 20.001-50.000 TL arası yıllık kazanç sağlayan sporcular **kararsızım** sıklığını daha çok işaretlerken, 1.001-10.000 TL yıllık kazanç sağlayan sporcular **katılmıyorum** sıklığını daha fazla işaretlemişlerdir. Yüksek gelirli sporcuların kararsızlığının, düşük gelirli olan sporcuların ise konuya uzak bakmasının nedenini, ekonomik durum olarak düşünebiliriz.

Araştırma incelendiğinde, gelir farklılıklarının, görüş ayrılıklarına neden olduğu düşünülebilir. Basit bir ihtiyacı giderirken dahi gelir durumunun önemi açıktır. Nitekim Tel ve ark. (2007) yaptıkları çalışmada, gelir durumu düşük olan sporcuların okumak için materyal dahi alamadıklarını belirtmişlerdir. Bu farklılıklara gelir yetersizliği ve yetersizliğe bağlı olarak oluşan isteksizlikler de neden olabilir. Genel olarak ise, sporcuların elde ettikleri yıllık kazançlarının, eğitim, alan dışı çalışma ve meslek ile ilgili hedefler oluşturma esnasında, etkili olduğu düşünülebilir.

Sporcuların eğitim durumu ile beklenti anketi sorularının karşılaştırıldığı analizler incelendiğinde, eğitimin yüksekliği ve düşüklüğü ile ilgili ayırt edici net farklılıklar bulunamamıştır. Bunun nedenini soru yetersizliği ya da bu konunun ayrıca incelenmesi gerekecek kadar geniş bir konu olması olarak da düşünebiliriz.

Futbolu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentilerin, farklı boyutlarıyla genişletilerek araştırıldığı başka çalışmaların yapılması, beklentilere yönelik yeni çözümlerin üretilmesine katkı sağlayabilir.

Beklenti ile ilgili alt başlıkların ayrı ayrı birer çalışma konusu olarak incelenmesi, kaliteli sporcu yetiştirmek ve spor kalitesini artırmak amacına hizmet edebilir.

Spor eğitiminde bilinçli yaklaşımlar sergilendiğinde ve refah düzeyini artırıcı maddi önlemler alındığında, sporcuların performans ve isteklilik ile başarı düzeylerinde olumlu gelişmeler olacağı düşünülebileceğinden, eğitim kurumlarının, donanımlarını artırarak sporcuları yetiştirmeleri önerilebilir.

Kaynaklar

- Aracı, H., (2001). Okullarda Beden Eğitimi, *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara, s:26,32
- Beck, A.T., Lester, D.& Trexler, M. (1974). The Hopelessness Scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, (42), 861-874.
- Coakley, Jay (2001), *Sport in Society: Issues and Controversies*, McGraw-Hill, Boston.
- Erdogan, A. (2004). İşyeri Ve Çalışan Sağlığı Olarak Spor Kulüpleri Ve Sporcu Sağlığı. *Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi (MSG)*, 5(19).s.45-47
- Erkal, M.E., Güven, Ö., Ayan, D., (1998). Sosyolojik Açıdan Spor, Genişletilmiş 3.Baskı, *Der Yayınları*, İstanbul, s:181,205-208
- Erol, M., (1997). Amatör ve Profesyonel Futbolcularda Denetim Odağının Locus Of Control Yönetimi İle Araştırılması, *Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul
- İkizler, C.H., (2000). Sporda Sosyal Bilimler, *Alfa Basım Yayım Dağıtım*, Bursa, s:3,24, 119, 120, 122
- İmamoğlu, O., Kılıçgil, E., & Şahin, M. (2007). Türkiye’de futbolcu temsilciliği ve futbolcu ilişkisi. *Sportmetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 129-133.
- Jere H, Braven, H, Haskel, L, William, L(1994) Classification of Sports, Medicine and Science in Sports and Exercise, s:242-244
- Jones, J. G., Swain, A. B. J., Cale, A.(1991). Gender Differences in PreCompetition Temporal Patterning and Antecedents of Anxiety and SelfConfidence. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 13, pp. 1-15
- Karasar, N., (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, *Nobel Yayın Dağıtım*. s. 77
- Keten, M., (1974). Türkiye’de Spor, *Ayyıldız Matbaası*, Ankara, s:24
- Kılbaş, S., (2001). Rekreasyon, *Alaca Yayınları*, Adana, s:69
- Konter, E., (1997). Profesyonel Futbolcuların Yaş Gruplarının Durumluluk Kaygı Düzeyine Etkisi, *1.Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu*, Mersin, s:81
- Ostlinning, Freya E., (2011), Running for Europe EU Sports Policy and the Role of Civil Society, Unpublished PhD Dissertation, Westphalian Wilhelms University, Münster (s. 65-66).
- Özsoy, S. (2014). Futbolun Sözel Hali: Televizyon Programları. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 5(9).s.280-301
- Öztürk, F., (1996). Spor Bilimleri Sözlüğü, *Türk Spor Vakfı Yayınları*, Adana, s:4
- Öztürk, F., (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor, *Bağcıyan Yayınevi*, Ankara, s:112,113
- Sunay, H., Müniroğlu S., Tanılkan K. (1998). “Profesyonel Futbolcuların Spora Yönelme Nedenleri Ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma” *V. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* 5-7 Kasım , Ankara
- Sunay, H., & Saracaloğlu, A. S. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelen unsurlar. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,1(1), 43-48.
- Tel, M., Oçalan, M., Demirel, E. T., & Ramazanoğlu, F. (2007). Bazı sosyo-ekonomik değişkenlere göre beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 17, Sayı: 1 Sayfa: 185-199
- Yetim, A.A.,(2006). Sosyoloji ve Spor, *Morpa Kültür Yayınları*, İstanbul, s:66-163

[Extended English Abstract](#)

Introduction

Sports is both a phenomenon of contest, pleasure, health, aesthetics, entertainment, game, advertisement, propaganda, profession, science, a means of making valuable of idle times, and is a phenomenon that arranges the relationships between the persons and the societies. Sports means bodily action under certain social conditions (Yetim, 2006). Football that records an important

place within sports activities, is one of the most popular sports branches of the world and our country. Football has been adopted by wide masses and has become the focus of attention of millions of human beings due to its being attractive and its ability of being applied with pleasure in various societies (Konter, 1997). This game that is being executed in individual manner or in amateur or professional manner with the influence of the people in the vicinity, also is bringing in the instinct of obtaining of the success that is being aimed. Being in expectation and in hope, can be determining for the aim, which is the purpose. Our expectations can exhibit differences in accordance with the conditions, in which we are present. We may list these expectations in relation to this sports as the physical, social, psychological, mental, health and free time zaman evaluation expectations.

Method

This research that is in the direction of determining the expectations of the football players that play football in leagues that are in connection to the Football Federation of Turkey towards the future after they quit playing sports is the descriptive research in scanning model.

The theoretical information obtainment has been made via archive scanning and the site work has also been made via poll application. The amateur and professional football players that play football in Ankara Province in 2011 in leagues that are in connection to the Football Federation of Turkey are forming the universe of this research. The individual information form has been prepared by the researcher and it covers the questions in the direction of determining the teams of the sportsmen that take place in the sampling, their marital statuses, ages, football ages, annual earnings that they earn from football and their educational statuses.

The data that have been obtained have been solved by using SPSS package program. The percentage (%), frequency (f), arithmetical average (\bar{X}) analyses of the data have been made. “T” – test has been used in the analysis of the replies between the amateurs and the professionals, whereas single direction variance analysis (One Way Anova) has been used in the multiple group comparisons. Being meaningful level in the comments made has been determined as $(p) < 0.05$.

Findings

61.2 % of the football players that participated in the research are the amateur sportsmen and 38,8 % of these football players are the professional sportsmen. 22,4 % of the football players that participated in the research are married and 77,6 % of these football players are single. It is being observed that 39,3 % of the participants are in the age range of 22 – 26 and 29,2 % of the participants are in the age range of 17 – 21, whereas 19,8 % of these are in the age range of 27 – 31. Whereas, it is being observed that the football ages of the participating sportsmen are between 5 – 14 years in majority (84,2 %). It is being observed that the annual earnings that the sportsmen earn from football are below 10 000 TL in majority (58 %). Obtaining of annual earnings from football in excess of 50 000 TL by 26 % of the participating sportsmen may also be observed as the indicator that the 1/4th of the football players are earning rather good amount of money. It is being observed that the sportsmen have been graduated from secondary education (44,7 %) and two years education levels in majority (34,1 %). It is being observed that only approximately 15 % of the participating sportsmen have received graduate and post-graduate education.

A meaningful difference has been determined in 26 questions out of 32 questions directed to the football players, in accordance with their being amateur and professional. It has been determined that the difference that has been found statistically meaningful for 7 out of these 26 questions are subject for the professional football players, while 19 out of these are subject for the amateur

football players. The lowest average in both of the groups has been found in relation to being physiotherapists and working in the local / national written press together with visual media, when the averages of the replies provided by the football players that have participated in the poll to the questions are studied. Whereas, the highest average has been determined to be in related to earning of the skillful youngsters to the football of the country by being coaches and by working in the field of coaching in the infrastructure of football, in the similar way.

Conclusion and Assessment

It has been observed that there is a statistically meaningful difference ($p < 0,05$) in the replies provided, when the replies provided to the **“ Would you like to become a coach ? ”** question by the amateur and the professional sportsmen are examined in the table, in which the amateur and the professional football players are compared. Whereas, is being considered that the reason of this is that the professional sportsmen are more in earning and employment concern compared to the amateur sportsmen, apart from this, they feel that they are in need of same or close amount of earnings for their being able to maintain their lives after they quit sports. Same similarity is matter of subject also in the replies that have been provided to the questions of **“To make the skillful youngsters to be earned by the football by acting as coaches in the infrastructure, to be technical directors, to be trained in foreign countries in relation to coaching, to be professional sports managers”**. It may be considered that the reason for such result is due to the same future concern.

It may be considered that the revenue differences are causing discrepancies on views, when the research is examined. It may further be considered that these differences are originating from the insufficiency and the unwillingness that form in connection to the revenue insufficiency. It may be presumed that being more of the revenue, along with being little of the revenue have positive or negative effects on the differences, when the table is examined. We may see also the situation of remaining indeterminate in generality as the distance to the insufficiency in education or to the related field, in case of being sufficient of the revenue.

Carrying out of another work, in which the expectations towards the future after quitting football are researched by widening the different dimensions of such expectations may provide contribution in the production of new solutions in the direction of the expectations. Examining of the sub titles in relation to the expectations as separate works on one by one basis, may serve to train qualified sportsmen and to raise the quality of sports.